

Передплата

на «РУСЛАНА» вноситься:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор!
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 170 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 16 сот.

РУСЛАН

«Вирнеш ми очи і душу ми вирнеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5^{1/2} год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. І. п. Домбровского (Хорунжини). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсланим» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Новий клопіт Полякам з сїоністами.

(Конець).

Як Czas так і Przegląd признає, що сїонізм змагає до витвореня окремого організму, до окремої індивідуальности народно-політичної. Так само глядить і Przedświt і уважає, що точка тяжести сїоністичного руху лежить поза Палестиною, що сїонізм є покликком національним, який при відомій расовій ненависти, при недостатчі етичних засад супроти голя-ворога набирає характеру скрайної виключности і зводить жидівські маси на дорогу одностороннього, тісного шовінізму і радикальної, беззглядної боротьби, що в сїонізмі жидівство відкриває шелом супроти польської суспільности. Przedświt признає, що тепер вже Поляки не будуть мати діла з жидами під покришкою польских патріотів, меценатів польської штуки і промислу, помічників в науці і літературі і союзників в польській народно-політичній роботі, що асиміляційні змаганя в жидівській справі збанкрутували, а тепер на цілім обшарі давньої Речипосполитої повстає жидівське сторонництво з народно-політичними цілями, зовсім чужими і ворожими польському народови.

Поляки зрозуміли отже аж тепер грозу сїонізму для своїх політичних змагань (чи не справдять ся тут знов приповідка: *padry Polak po szkodzie!*) і ладять ся до відвернення сеї небезпечности, але які на се подають способи? Czas все ще в такий наївний, що припускає, що в поборюваню сїонізму найуспішнійшу поміч можуть дати самі жиди, а особливо жидівська інтелігенція, яка себе почуває польскою. Значить, Czas сподіває ся, що жиди будуть поборювати жидів, а притім заманює ся сею поверховною проявою, що нібито жидівська інтелігенція почуває себе польскою! Забуває Czas, що навіть вихрести все і при всякій нагоді спочувають жидівській справі і сїй пособляють, а вже щоби жиди поборювали жидів, се просто річ неможлива, наколи тут розходить ся о відносини між жидами а християнами.

Przegląd бачить одну з причин сїонізму в тім, що в Галичині нема школи рабїнів, що рабїни для Галичини образують ся в Пешті і у Відні, де головно виплекують ся сїоністів. Є се зовсім хибний погляд, бож самі Поляки признають, що сїоністи вирости як-раз з жидівської молодіжи й інтелігенції вихованої на польській науці і культурі, а так само і в Росії дали почин до сїонізму ті інтелігентні жиди, які присвоїли собі московську мову і науку і писали навіть наукові твори московщиною. Отже рабїнатські школи, хочби они повстали у Львові чи в Кракові, хочби в них учило ся польскою мовою, так як і тепер в середних школах жиди учать ся своєї релігії польскою мовою, нічого тут не може.

Дальшим способом поборюваня сїонізму після Przegląd-у має бути антисемі-

тизм, котрий, як знов Czas доказує, якраз пособляє розвиткови сїонізму. Przegląd обмежає ся лише до сеї погрози, що *Maćki, szlachcice i mieszczyki* можуть зірвати свої торговельні взаємини з Мошками, однак хто знає теперішні відносини економічні в Галичині, сей признає, що *Maćki, szlachcice i mieszczyka* більше зависимі від Мошка, як Мошко від них і тому Мошко не дуже то налякає ся такої погрози.

Але виразнійше виступив Przedświt в останній IV-ій статі п. з. *Spółeczeństwo polskie wobec syonizmu*, надписавши сю статью заголовком: *nasz program*. Отже позитивний антисемітизм має бути програмовим змаганем проти сїонізму. Przedświt радить отже поступати з жидами, як з чужим, неприязним елементом, на шовіністичну програму сїоністів відповіді антижидівскою програмою, безправя і зарозумілість жидівську поборювати репресивно і остракізмом, а захланність торговельно-економічну працею і організацією польського промислу і торгівлі. Треба отже, як каже, зорганізувати позитивний антисемітизм з окликом християнської акції суспільної.

Все те зовсім не нові і не вчорашні проєкти, а повторяють ся вже здавна, однак чи они у великій часті не остануть лише дневникарскими статями і при відомім темпераменті Поляків і задля відомої зависимости економічної і політичної Поляків від жидів, се покаже ся в недалекій будуччині.

З загальним питанням сїонізму в'яже ся безпосередно спеціальне питання признаня жидівської народности в львівськїм університеті і на технїці, порушене жидівскими студентами. Сему питаню присвятив в *Kurjer-i lwowskim* проф. львівського університету Дибовский три статі, п. з. *W kwestyi uznania narodowości żydowskiej w uniwersytecie lwowskim i o jej pierwowzorce*, яких не можемо мовчки при сїй нагоді обминути. Одначе з гори заявляємо, що не думаємо вданати ся в поважне обговоренє сих статей, позаяк до проф. Дибовского можна справедливо приложити приповідку: «Швець знай своє шевство, а в краєцтво не мішай ся». Професор Дибовский сими статями зложив хіба доказ, що можна бути ученим зоологом, але в політично-народних справах, іменно в рускій справі бути темним, як табака в розі. Хочє він одним замахом нера рішати справу жидівської народности на університеті (і як першовзір єї вважає змаганя укр.-рускої молодіжи до заснованя укр.-руского університету. Покликує ся на вискази померших уже професорів Шараневича і Омеляна Огоновского, яких вже тепер перевірити годі, ставить в своїй зарозумілості Русинів поруч з Бурятами, Камчадалами, Якутами і иншими племенами, які стоять на найнижшїм ступні розвитку, оцінює після Ставропігійского Временника (здає ся з укр.-рус. літератури нічого не бачив!) ступінь розвитку укр.-рускої мови і науки і кидаючи звичайним обжалованем, що Русини трудять ся «*pour le tzar russe*», хоче рішати справу українсько-руского

університету, так як швець Терешко в Квітчинім Салдатскім Патреті брав ся критикувати мундір салдата. Отже, скажемо, пане професор, пильнуйте там своїх інфузорій, насікомців і т. и., але не тикайте носа в справу, про яку не маєте найменшого знаня, не говоріть про укр.-руську мову і письменство, якого Ви не бачили і не читали, а судите, як сліпий про краски! З отакою то гордостю і зневажливістю, як супротив Русинів, відозвав ся проф. Дибовский і про сїоністів, та се вже їх річ з ним розправити ся.

Всі ті дневникарські голоси а також голос проф. Дибовского стають лише доказом, чого можна сподівати ся з того боку, коли Русини не хочуть бути *patione Poloni*, а бажають жити своїм життям, бажають не чужого, а свого то права, коли жиди не хотять бути *braciami mojżeszowego wuznania*, а хотять остати жидами!

З бразилійської України.

(Борба за долю наших людей і яка оборона ц. к. консуляту за нами).

До того часу на нашій кольонїї було кілька збуїних верховодів, котрі над нами зчаста збиткували ся. Се було трох Бразилійчиків і один комісар (*kobrado*) Жуацім де Санто Гама. Той комісар був призначений з губернії на нашу кольонїю збирати у нас сплату за землю, як нам уряд був приказав платити по 400 мільрейсів за 10 акрів (т. є. 40 моргів) землі на одну родину.

Два роки тому минуло, як немилостивий той комісар Гама був нас повідомив, що маємо платити за землю. Але біда наша, що за такий короткий час в тих вікових лісах щесьмо ся гроший не доробили і ще на гріш ми бідні, але той немилостивий комісар не зважаючи на те, зачав нас натискати за гроші і над нами знущати ся. Збирав до себе зчаста тих трох збуїних верховодів Бразилійців, узброєних револьверами і ножами, довгими на 1 локоть і так переїжджав помежи наші люди і неодного бив і калчив за те, що гроший єму не давали. За той наш утиск і напад на наші дома і побитих і поранених наших людей удавали ся наші люди до ц. к. консуляту австрійського в Курїтібі з просьбою і зі скаргами, що нас так нищать і неодному і здоровлє відняли. Ц. к. консуль австрійський в тій справі нашої не зробив чи не міг нічого зробити в обороні за нами, тільки сами мусілисьмо ся бороти і без опіки консули.

Дальше місяця січня 1901. р. коли приїздив до нас руский св'ященник з Прудентополіс о. Митрофан Михняк Ч. С. В. В. то на дорозі перед кольонїєю напав був на него один Бразилійчик, що був вистрілив 2 рази на віз, котрий був будою критий і одна куля була продіравила буду на переді коло фірмана, а другий вистріл пішов боком. Се був один з ряду тих трох збуїних Бразилійців по імені Петро Салера. За то булисьмо внесли скаргу до ц. к. консуля в Курїтібі в сїй справі, однак ц. к. консулят нам не поміг нічого і розправи на то ніякої не було. (Консулят звертає ся кілька разів до бразилійського правительства, але єго представленя збуло бразилійське правительство голословними приреченнями. — Ред.)

На початку місяця цвітня сего року знов був до нас приїхав з Ляпи той немилостивий котюга комісар Гама і розказав нам був платити за землю. Але з причини, що той рік є для нас лихим на гроші, зарібків нема, на ґрунтах добре не породило ся про брак дощу, бо підчас позасаджуваних наших росів (поле на місци виголоного мху) посуха панувала, тож і гроший не було де здобути і за землю до губернії платити. Ми говорили до того комісара Гама, що гроший не маємо і просилисьмо на дальший час нам зачекати. З сеї причини той немилостивий комісар (Kobrado) розлютив ся і взяв ся до рабунку на нашій кольонії з наших бідних людей.

На другий день зараз рано той комісар Гама позбирав був до себе на поміч тих трох збуїних Бразилійців узброєних револьверами і ножами та пустив ся на рабунк в кольонії до наших людей. Забирав, що іно хто мав: коні, товар, збіжжя, жито, кукурудзу, фасолю і навіть безроги і готову солонину, лише одні кури лишали. З жита і фасолі то брали остатне, навіть, як хто іно мав тільки, що до їдла, то і з того забирали дві часті собі а третю лишали людям до їдла на жите. Кукурудза то ще в полі стояла не збирана. Як котрий уприв ся і не хотів дати остатної кварта фасолі, то его били немилостиво ножами і не одного покалічили і ворубали тіло, і здоровля відобрали.

І над тим стали ми радити ся, що ту робити нам сиротам на чужині, бо не маємо ту над собою жадної ошкі і питали ся одні других, чи ще так довго дамо бити себе і так рабувати, як тепер той лютий і немилостивий комісар Гама нас зрабував; бо се то був чистий рабунк а уряд в губернії нічого про те не знав, як ту той Гама поступає, бо сего дозволу він з губернії не мав!

По тій нараді вислали ми були двох люда: Івана Рака і Михайла Петровського, у котрих був забрав коні і вози, до ц. к. консуля австрійського в Курітибі з просьбою і з ужаленем, бо малисьмо певну надію, що ніхто так, як ц. к. консуль за нами не обстане і не буде нас боронити. Але ц. к. консулят в Курітибі на то тим двом людям нічого не зробив і ніч не порадив, іно наvertsав тих двох люда назад до того немилостивого комісара Гама, говорячи: ідїть до комісара Гама, він є добрий чоловік, бо я его добре знаю, та просїть его, то він вам зробить, що сам буде уважати. Ото така була зарада нашого оборонця ц. к. консуля австрійського в Курітибі.

І тоді тих два люда видячи, що не можна надїятися помочи від консуляту, удали ся до одного бразилійського горожанина 6 миль від Курітиби, до доброго і милосерного пана, поіме-

ни Армеїяна Домела з просьбою, аби за нами схотїв дещо вставити ся до губернії, і розповіли ему то всьо, що у нас так воює, бє і рабує той немилостивий комісар Гама, пан Армеїян Домела вислухав від тих двох людей всі наші утиски і кривди, та зараз виступив нас боронити і зараз написав скаргу від нас на комісара Гама до губернії, а Михайло Петровський доручив тому скаргу до рук самому губернаторови в Курітибі. Губернатор привитав щиро тих людей і взяв до рук карту, котру були ему подали, а по перечитаню тої карти то аж губернатор покруктив своєю головою і сказав: що таке діє ся на кольонії Антоніо Олінто, та я про те нічого не знаю, як у вас Гама поступає, бо я доперва перший раз і першу карту доставем від вас з вашої кольонії і доперва перші мені скаржите ся о вашім утиску і о вашій кривді. Таже Гамоєви не вільно того робити і так рабувати, іно хто має грош, той може ему за землю платити, а котрий не має, то той пізніше заплатить. І сказав був губернатор, що Гама там у нас вже більше не буде і з тим тоті два люди відїшли з губернії до себе, роздумуючи над словами губернатора, що до тепер ще ніхто з нашої кольонії не скаржив ся, коли ми вже кілька разів заносили свої скарги до ц. к. австрійського консуляту. Яка була з того втіха на кольонії, то і не описати, але на тим не скінчило ся, а то діяло ся перед самими Великодними святами.

(Конець буде).

З ПОЛІТИЧНОГО ПОЛЯ.

Фінляндія, стогне під царським кнутом, який нехтує та обємикує дрібку єї автономії і висплює всю свою змогу задля русифікації краю. Новое Время присвятило тридцять шість статей докладному розслідованню тамошних відносин, а в тридцять семїй начеркує генерішній настрій населенія Фінляндії. Опінія вагає ся межі ключем: «борба чи угода» і в тим напрямі веде ся оживлена полєміка та агітація. Се питанє — каже Новое Время — мусїло зродити ся в умах по рядї безхосєнних висилків безчинного і чинного опору супроти недавних правительственных розпоряджень. Відповіді є подїлені. Одна партія кличе, аби не уступати ані на крок і не зрікати ся нічого добровільно, натомість друга, оцінюючи критично шанси опору, склонює ся до компромієу. Се послїдня партія, після гадки автора, бере тепер верх і з того приводу завзяте успокоює ся, а розум будить отяму та острожність по гадці висказу Бісмарка, що «протест лише тоді має рацію бутя, коли протестуючий має досить сили, аби перешкоди-

ти сему, проти чого протестує». Нагода згоди, після гадки Нового Времені, ще не страчена, бо правительство ще не витворило такого положеня, яке унеможливило би всяке порозумінє.

Генерали Бурів прибули до Бруксєлі. Девет, Бота і Делярей були витані товпами населеня, яке тисячами зібрало ся на двірци. Жандармерія не могла здержати напору товпи, яка серед окликів в честь генералів окружила повіз. Генерали поїдуть в середу до Гандави, звідки повернуть в четвер, і того самого дня відїдуть до Утрехту в Голандії на уродини президента Крігера. — З балькону готєлю, в котрім замешкали генерали, виголосив Девет промову. Заявив, що прибувають до Європи, не аби глядати помочи в цілі відзисканя независимости, але аби глядати помочи для покритя шкід і страт, які потерпіли в наслідок війни.

До Манджуриї виїхав російський міністер фінансів Вітте, а рівночасно покликано на члена ради державної дотеперішного начального команданта окупаційної армії в Манджуриї, Гродєкова. Берлінські дневники доносять, що причиною виїзду міністра на далекий схід були численні мальверзації при будові залїзниці; причиною відкликая Гродєкова мала бутя неездарність, яку виказував при евакуації Манджуриї. — Евакуація Манджуриї представляє ся в дійсности так: В міру, як поодинокі відділи російських війск відходять з Манджуриї, правительство творить там узброєні відділи залїзничої сторожи. Се сторожа має бути чисельно так сильна, як відкликана стала армія, отже 30 тисячів людей. Іншими словами: Росія «уступає» з Манджуриї, але буде в нїй дальше панувати при помочи залїзничої сторожи.

НОВИНКИ.

— **Календар.** В четвер: гр. кат. Йоана Богослова; рим.-кат. Дювизія. — В п'ятницю: гр.-кат. Калістрата; рим.-кат. Францішка.

— **Від Адміністрації.** Просимо наших ВП. Передплатників, відновити як найскорше передплату і вирівнати залежности, бо на кредит рішучо не будемо посилати часописи.

— **О. Митрополит до духовенства** видав посланє, яке «Галїчанї» з першої руки видруквав чи не у повному змісті, заправивши его своїм жаргоновим язичнем і карлючками. Також і польські дневники наводять поодинокі уступи сего посланія і коментують їх. Ми не хотїчи переводити з другої руки невїрно переведене, або тенденційно заправлені цитати чужих часописів, зазначаємо лише своє здивованє, чому наша редакція, як і усі народні часописи, стала виключеною від одержаня одного примірника згаданого посланія? При сїй нагоді

Др. Ярослав Окуневский.

Із Занзібару.

(Конець).

Невільництво та будучність Африки.

Раз одинокий лучило ся мені видїти, як надзорець-мандатор знуцав ся над невільницею, що несла вугля із магазину до прибережної лодки. А се була невільниця англійської фірми Smith, Mackenzу et Co. Як то? Англїчанє держать невільників? Сохрани Боже! — відповість Mr. Smith. Се тільки ще Араби держать невільників. Shocking! Але що сей Араб тільки піднаймлений за дешеві гроші, щоби дав своє імя, — того не треба усім знати. Таким робом і гуманність сита, і честь Альбіону ціла...

Чогож хотять Европєйці, заповівши війну против невільництва? Хотять того, чого хотять усі сильніші, та провірніші, та безглядніші раси, — панованя! Замість тілесних крепаків они заведуть поки-що невольників капіталістичного устрою, хоч і се ще не виключено, що вигнавши Арабів, они оставлять status quo ante. Се залежить від того, як буде треба, та як кориснійше. Безпечно, що тут діє ся несправедливість і Арабам і неграм — алеж де в сьвітї та справедливість?

В борбі о істнованє панує лиш один закон — жестокий — закон сили. Молот та наковало — се девіза в борбі одиниць та в борбі рас і

народів. Пустїть сегодне на верх утисненого — він нічим не буде ліпший від свого попередного пана. Нецаєтє того, хто слабший. Нехай уміє стати ся «молотом!» Наріканє на несправедливість пуста та сьмішне.

Безпечно, що після гуманности стала ся несправедливість червоно-шкірим в Америці. Безпечно і те, що велика несправедливість діяла ся Папуасам в Австралії, коли зайшовши тудя кольоністи, стрїляли їх як диких звїрів, та по їх трупах закладали цвітучі ферми та міста. Безпечно і те, що діє ся велика несправедливість Чукчам, Черемисам, Вотякам в Сибірі. Але їх в тим вина, що они уродили ся низшою расою. Можна плакати, можна нарікати на потоптані права людскости, — всі сї лементи, хоч як гарно они звучать, не мають в щоденнім житю найменшої вартости, хїба що служать гуманною вивіскою, під котрою проворнійше довершує ся екстермінаційна борба. Хто не уміє використати безглядно ситуації та стати паном на своїй землі — того розторочить коєсо незмінного закона і зїтре з землі.

Тепер прийшла черга на негрів в Африці. Що стане ся з тою расою — безжурною, веселою, дитинячою по складови свого ума, що остала ся тепер в XX столїтю на так низькім ступені культури? Чи винищать ся она так як тубольці в Америці та Австралії, чи може, підїсши ся на висшій ступінь, она з своєї сторони дасть причинок до загального поступу?

Що раса европєйська з своєї сторони нічого не залишить, щоби ту расу зробити собі підданюю і нешкідливою для свого панованя, —

се річ ясна. Поки-що заведено горілку — то средство, що віддало такі добрі услуги в борбі з червоно-шкірими в Америці. Негри запивають ся і тратять через те давню свою силу фізичну та духову енергію.

Що негрів в Африці можна і цілковито винищити — то показали Бурі (т. є мужики) в своїй Трансвальській та Оранській републиці. Они виперли Бечуанів геть по-за границі своєї держави і заложили там гарні хліборобські мужицькі осаді.

Поки-що річ стоїть тепер так:

Клімат східно-африканський не дозволяє ще до тепер постійного поселеня Европєйців. Европєйці хорують на пропасницю, червінку, тиф. Негри, заакліматизовані, не підпадають так небезпечно тим хоробам. Робучі руки потрібні Европєйцям, отже Европєйці будуть старати ся удержати силу негрів. З управою землі, з висушенем багон і т. д. — може все змінити ся. І що тоді, коли негр покаже ся злишнім, «сунгу» не пожалує его, і тоді почне ся нищенє поголовне, — про се нічого й говорити.

Сила по стороні Европєйців. Macht geht vor Recht — мовить Бісмарк, а перед ним ще старий рабін Спіноца сказав: Unusquisque tantum juris habet, quantum potestas valet. (Tract. polit. Cap. 2. §. 8).

не можемо поминути тої дивної, а характеристичної обставини, що царофільський «Галічанін» взагалі всякі вісті з епархій і консисторій — і то всіх трех — одержує найкорше і правильно, — немов офіційно. Чи справді вертає давнє святаюрство з часів Наумовича, а орган п. Маркова став органом нашої церковної епархії?

— **Бібліотека і робітня Наук. Тов-а ім. Шевченка** отворені що дня від 2. до 6. год. пополудни, крім неділь і руских свят.

— **Руске Тов-о педагогічне у Львові** помістило сего року в своїй бурсі 100 учеників рускої гімназії. Не треба багато цвітистих слів, щоби доказати, якої ваги в та бурса для нашої суспільности. Число сто само собою говорить. Такого числа учеників не містить жадна бурса в Галичині. Але в минулім році мала бурса 3.000 К довгу. А на сей рік, коли є в бурсі о 25 учеників більше, як минулого року, може бурса попасти в ще більш довги, коли Ви, Родимці, не підпрете єї так грошевими датками, як і натураліями! Комітет бурси вже раз відніс ся до Вас з зазивом, щоби Ви не забували на бурсу, а тепер ще раз звертає ся до Вашої жертволюбности: збирайте і давайте на бурсу, та на бідних учеників, щоби з них втворити інтелігентних та свідомих членів нашої суспільности!!

Вже за вересень сего року мала бурса 1.800 К розходу. Годі припустити, щоби ученики зі своїх вкладок 12—20 К місячно, покрили кошти видатків. А тепер коли зближає ся зима, коли ще і світло і онал буде дорого коштувати, розходи бурси о много побільшать ся!

Родимці!

Коли Вам справді добро нашої Вітчизни лежить на серцю, коли Ви є справдішними патріотами не лиш по словам але і по ділам, покажіть се!! Позаяк вже лучило ся, що гроші післані до заряду Бурси не наспіли на час, просить ся адресувати точно: Заряд бурси руского Товариства педагогічного у Львові, ул. Вірменська, ч. 2.

Комітет.

— **Посольський звіт** буде складати о. Теодор Богачевский в Долині дня 9. жовтня (в четвер) о 2. год. пополудни в домі п. Писарского.

— **Виділ Кружка укр. дівчат** у Львові повідомляє Товаришок, що відчті і сходи тов. відбувають ся тепер кожної неділі о 3. год. опол. вкомнаті Читальні «Просвіти» Ринок 10 І. пов. Заразом звертає ся до всіх тих Українок, котрі ще не вступили до товариства, щоби вписались в члени, бо тільки спільними силами можна обовязки і задачі поставлені Кружком виповнити.

— **Товариство «Руска Бурса ремісничка і промислова»** у Львові подає до відомости, що на сей рік прийнято 5 нових питомців, так що тепер містить Бурса 16 питомців. Є се як на Бурсу, котра не має жадних сталих доходів, дуже тяжка задача, удержати тільки питомців; — для того Рада звертає ся до всіх Добродіїв Бурси, аби особливо тепер не забували на нашу Бурсу і спішили їй-в помічю, а як-раз тепер в найтруднійших для нас часах позабули на нас навіть ті Добродії, що стало підмагали нашу Бурсу. — Просимо дуже хотьби о як найскромнійші датки.

— **Членів повітових Рад Русинів** просить Рада товариства «Руска Бурса ремісничка і промислова» у Львові, аби поперли просьби Бурси внесені до Рад повітових східної Галичини о субвенцію. Минулого року крім кількох виділів повітових решта перейшли по просьбу до днешнього порядку над петитціями Бурси, тож нехай наші люде, члени Рад, звольть допильнувати, аби і сего року се не повторило ся і аби наша петитція трактована була на рівні з иншими, для котрих находять ся фонди навіть на цілі західної часті краю. Сего вимагає народна честь.

— **Зміна назвища.** Намісництво дозволило п. Михайлови Кліщеві, студентови IV р. прав на львівській університеті, змінити родове назвище Кліщ на Калитовский.

— **Вінчане п. Людвика Гелера**, директора Львівської Фільгармонії з панною Іреною Богусівною, оперовою співачкою, буде дня 11. с. м. о 11. годині перед полуднем в рим-кат. катедрі у Львові.

Вінчане п. Стефана Чепіля, залізничного урядника з п-ною Марією Криницькою відбуде ся в Голиноу дня 19. с. м. о 8. год. вечером. Почта, станція залізн. і тел. в Калуші.

— **Реданцію «Діла»** обняв з вчерашнім днем др. Евген Левицкий по др. Володимирі Охримовичеві.

— **Хрунівський повіт.** В цілій Галичині з сьвічкою не найшов би більше хрунів-вітів, як в сянтиньскім повіті. Тепер, коли рускі послы і цілий руский нарід протестують проти заведеня повітових бюр посередництва праці, то війти-хруні сянтиньского повіта зійшли ся оноді — як доносить Przędzówit — на нараду і ухвалили потребу заведеня такого бюра в Сянтині. Що зробили се лише з несвідомости а головою з паньского лизунства, се розуміє ся само собою.

— **3 Золочева** доносять нам: Недавнє польське

віче, яке ту відбуло ся, протверезило і тих Русинів, що пробували жити в згоді з тутешними Поляками і належали до касина урядничо-військового. Однак дарма, польський шовінізм приволовив їх виступити з касина і зірвати всякі зносини з людьми, що їх метою є будувати Польщу на хребтах руских мужиків, при помочи ковбаси і горівки. На згаданім вічу було зрана до 5.000 мужиків переважно Русинів греко-католиків, пригнаних з сіл паньскими економами. На властивім вічу лишило ся з цілої череди лише кілька сот латинників, а прочі поповвши в польскім «Соколі», пішли до міста на торг.

— **В учительских семинариях** в Галичині вписало ся в сім шкільнім році загалом 2.065 учеників, а 716 учениць. З того числа припадає на мужескі учит. семинарії: в Заліщиках 168 учен. в Коломиї 182, в Ряшеві 176, в Тарнові 196, в Соколі 201, в Тернополи 209, у Львові 223, в Самборі 228, в Кракові 257; в жіночих учитель. семинариях: у Львові 229 учениць, в Кракові 239, а в Перемишлі 248.

— **Красва шкільна рада** іменувала д-ра Йосифа Павловского заступником учителя в муж. учит. семинарії в Станиславові; Якова Богосевича заступн. учит. гімн. в Золочеві, заступником учителя в сем. учит. в Курсоні, Март. Пастерчика і Івана Сметану учит. ст., Еразма Зьоловского учит. мол. в шк. вид. муж. в Яслі; Тересу Ніщиньську ст. учит. 5-кл. шк. в Сухій; Йосифа Крижака управ. 2-кл. шк. в Решотарах; Петра Герасимовича управ. 2-кл. шк. в Желехові вел.; Елисавету Витошиньську учит. 1-кл. шк. в Майдани липовецькім; Юл. Блажиньську 1-кл. шк. в Майдані.

перенесла: Франца Зузяка з Роши до Ясениці; Йосифа Мадейского з Творкової до Гечнаровиць; Олену Мащиковську з Рокітної до Вишеньки великої; Івана Чабана з Городенки до Жидачова;

перенесла в стан супочинку Франц. Властипшівну учительку в Волі радихівській.

— **Другу дефравдацію на залізници** викрито на днях в Переворску. Дефравдантом є жид Авраам Розенбаум, асистент, а дефравдована квота вносить 3.998 К. Розенбаум був передше залізничним асистентом у Львові, оісця в в Стрию, а недавно перенесено єго до Переворска. Всяда знали єго яко веселого, забавного хлопця, аранжера всяких жидівских забав і т. д. Розенбаум по дефравдованю грошей утік з Переворска до Львова і ту пересиджував у свого шваґра, поки поліція не примістила єго в своїх «апартаментях».

— **Поворот з Гімалаїв.** Перед кількома місяцями виїхала з Відня наукова експедиція на Гімалаї. Один з учасників експедиції, др. Весельи доносить, що експедиція повертає домів, бо не могла осягнути своєї мети с. в. дістати си на верхи гір. Найбільша височина, до якої можна було дійти, вносила 6.300 метрів, але вже там деякі з подорожників занедужали на запалене легких і мусіли вертати в долину. Др. Весельи також був занедужав, але вже виздоровів.

— **Бельгійский король Леопольд** — як доносить Morning Leander — наміряє передати королівську корону в руки свого брата.

— **Ошибна поліції.** Підчас нарад жіночого зїзду в Франкфурті арештовано одну з пань, яку підозрівала поліція, що она є перебраним мушціною. Арештована мала коротко стрижене волосє, мужеский капелюх і модерну одіж, тому звернула на себе увагу поліції. Біда еманципанткам!

— **Родинна драма.** В історичнім замку Терзатто коло Фіюме прийшло було дня 20. вересня до страшної сцени. Від дня 20. вересня відбувала ся там езекуційна ліцитація спадщини по помершім графі Артурі Ніжан; ліцитовано образи, меблі, зброю і так уторговано до кількох днів 20.000 К. В замку були також гр. Лявал Ніжан і єго сестра Анна, та переглядали протокол ліцитації. Підчас того прийшло межи братом а сестрою до острої суперечки. Графиня Анна, знана яко особа дуже нервова, пішла до сусідної комнати, вхопила револьвер і стрілила до свого брата. Гр. Ніжанови не стало ся нічого; куля свиснула лиш попри саму голову почерез волося і застрягла в стіні. Він тоді отворив вікно і став кликати о поміч. Случайно зачув то якийсь поліціянт і вбіг до хати та вирвав графини з рук револьвер, в котрім були ще три острі патрони. Графиня сидить і доси в замку під надзором поліційним.

— **На бурсу Руского педагогічного Тов-а** зложили в місяці вересня: Вл. Яцко Палайда 1 К, Василь Бахор 1 К, др. Степан Федак 50 К, сьвященство ярчівского деканата на соборчику в Чернушовичах 5 К 60 сот., о. Петро Патрило 4 К 40 сот. Крім тих, жертви в натураліях зложили Вл. Малко Гнат, Гаук Василь, Тихий Ілько, Тузяк Степан, Бардин Тимко, Яблонський Теодор. Заряд бурси складає тим Добродіям щирю подяку.

— **На все є рада.** Підчас розправи в однім з віденьских судів прийшло було дня 1. с. м.

мимо поважної хвилі до комічної сцени. По вильосованю судий присяжних відберав председатель трибуналу присягу від присяжних. Коли прийшла черга на шестого присяжного, купця Гіршлера і він мав повторити слова присяги, котру проводив председатель, він мовчав. Председатель здивований повторив ще раз перші слова присяги, а Гіршлер тоді відозвав ся: «Я не чую». Аж тепер показало ся, що Гіршлер дійсно майже зовсім глухий, а судия присяжний повинен преці передовсім чути. Здавало ся вже, що треба буде розправу відложити, але председатель трибуналу порадив собі; він казав глухому присяжному подати крісло і посадив єго близько трибуналу, а що глухий мав ще й слухову трубку при собі, то свідки мусіли підходити до него і говорити в трубку. В той спосіб переведено розправу до кінця.

— **Вісті з перемискої епархії.** Презенту на Яворець одержав о. Сава Ломницький. — О. Віктор Саламон, парох в Вороблику королівскім, іменованій титут. совітником еп. консисторії. — Канонічно інституовані оо.: Віктор Кмицикевич на Королик волоский, Йосиф Копистянский на Лейжайск, Омелян Давидович на Тартаків. — До канонічної інституції на Мацьковичі завізваній о. Антін Весоловский. — Завідательства одержали оо.: Сава Ломницький в Явріци, Волод. Блюк в Горинці, Юрій Гонсьорский в Мисцовій. Сотрудництва одержали оо.: Давило Бодревич в Порохнику і Іван Головка в Росниці. О. Захарій Лихицький іменованій заступником катихита при ц. к. гімназії в Новім Санчі.

— **Родимці! Памятайте на фонд будови приватних шкіл!**

Наука, штука, література.

7. жовтня відбув ся під управою п. Челябинского перший звичайний сімфонічний концерт «Льв. Фільгармонії». На нїм повторено Ваґнера увертуру до опери «Meistersinger» а крім того виконано Бетговена сімфонію (ч. 5), норвейского композитора Suendsen-а рапсодию (ч. 2), і Ліста сімфонічну поему «Гірські луни» (Ce qu'on entend sur la montagne). Ваґнеряни мали свою заставу, класики свою, модерністи — свою. Розуміє ся, що класики вийшли найлучше. Сімфонія геніального Бетговена, прятмляла свої суперниці так, як яснє сонце тьмить прочі небесні зорі. Широка мельодийна тема, унята в форми, ясно згармонізована, спокійно зінструментована, поважно закрашена красками тонів, не замарана ефектами для ефектів, чудно сконтрастована — лила ся повною та спокійною струєю і мусіла всякого не лише причарувати, але таки пірвати з собою в ті сфери, де — після нашого понятя — царствує гармонія і лише гармонія. Поліфонія Ваґнера, контрапунктовані фрази і періоди, три теми о ріжнородних ритмах зведені з математичною точністю в одну цілість, скалі покладені на однім тоні, могутність ефектів, піддержана пузонами, тубами, кітлами, чінелями і пістонами в найвисших позиціях — все то змаліло в виду Бетговенівської чистої, непорочної, простої, ясної, а попри те глибоко подуманої мельодії і гармонії. Природною красою вивінована дівчина мусіла побідити вишминковану кокету. Ще пізше станула «сімфонічна поема» Ліста.

Як сама інтродукція до «Гірських лун» видала ся нам дуже зручною, вірно ілюструючою наближаючу ся грозу бурі, так дальший малюнок «гірського житя» з всякими відголосками видав ся нам модуляцією без кінця і міри, без форми, без душі — просто сказавши. Знаємо, що сю «поему» інструментував Лістови єго приятель Мюллер, але сумніваємо ся, чи сама композиція фортепянова Ліста подімала би на безсторонних слухачів лучше?

Свендсена норвейска рапсодия, зручно інструментована припала до вподоби своєю безпретенсіональністю. Не, дорівняв Свендсен Гріґови, але не станув далеко поза сим першим композитором скандинавским. Єго рапсодия зложена з ориґінальних танців норвейских. Козачок, оберек, легкий мазур та знов рід якоїсь шумки — все то складає ся в одну цілість, котра манить до себе сьвіжістю.

Орхестра держала ся добре. Сімфонію Бетговена відчули артисти. Дітріґентови, п. Челябинскому, належить ся щира подяка не лише за саму управу, але більше ще за сам уклад програми.

